

BÀI 5: TRUNG QUỐC THỜI PHONG KIẾN

1. Trung Quốc thời Tần - Hán

a. Quá trình thành lập:

- Năm 221 TCN, nhà Tần thống nhất Trung Quốc, vua Tần tự xưng là Hoàng đế, lập nhà Tần (221 TCN – 206 TCN).
- Năm 206 TCN, Lưu Bang lập ra nhà Hán (206 TCN - 220).
- Chế độ phong kiến Trung Quốc được xác lập.

b. Tổ chức bộ máy nhà nước:

- Ở Trung ương: Hoàng đế có quyền tối cao, bên dưới có Thừa tướng, Thái uý và các quan văn võ.
- Ở địa phương: Thái thú và Huyện lệnh.
- Tuyển dụng quan lại: chủ yếu là tiến cử.

c. Đối ngoại: Bành trướng xâm lược.

2. Sự phát triển chế độ phong kiến dưới thời Đường:

a. Quá trình thành lập: Năm 618, Lý Uyên lập ra nhà Đường (618 - 907).

b. Kinh tế: Phát triển cao hơn so với các triều đại trước.

- Nông nghiệp: Áp dụng chính sách quân điền, kỹ thuật canh tác mới → năng suất tăng.
- Thủ công nghiệp và thương nghiệp phát triển: có các xưởng thủ công luyện sắt, đóng thuyền.

c. Tổ chức bộ máy nhà nước:

- Từng bước hoàn thiện chính quyền từ trung ương xuống địa phương, có thêm chức Tiết độ sứ.
- Tuyển dụng quan lại bằng thi cử.

d. Đối ngoại: Tiếp tục chính sách bành trướng xâm lược.

3. Trung Quốc thời Minh, Thanh

a. Nhà Minh:

- Quá trình thành lập:

+ Năm 1368 Chu Nguyên Chương lập nhà Minh (1368 – 1644).

- Tổ chức bộ máy nhà nước:

- + Bỏ chức thừa tướng và thái úy, lập 6 bộ (Lại, Hộ, Lễ, Binh, Hình, Công).
- + Vua nắm quân đội.

- Đối ngoại: Tiếp tục chính sách bành trướng xâm lược.

b. Nhà Thanh:

- Năm 1644, nhà Thanh được thành lập (1644 – 1911).
- Nhà Thanh đã củng cố bộ máy chính quyền và thực hiện:
 - + Chính sách áp bức dân tộc.
 - + Mua chuộc địa chủ người Hán.
 - + Đối ngoại: Thực hiện bế quan tỏa cảng, xâm lược Đại Việt.

4. Văn hóa Trung Quốc thời phong kiến:

a. Tư tưởng:

- Nho giáo giữ vai trò quan trọng trong hệ tư tưởng phong kiến, là công cụ tinh thần bảo vệ chế độ phong kiến, về sau Nho giáo càng trở nên bảo thủ, lỗi thời và kìm hãm sự phát triển của xã hội.
- Phật giáo cũng thịnh hành, nhất là thời Đường.

b. Sử học:

- Bộ Sử kí của Tư Mã Thiên.

c. Văn học:

- Thơ phát triển mạnh dưới thời Đường.
- Tiểu thuyết phát triển mạnh ở thời Minh - Thanh: Thủy Hử, Tam Quốc Diễn Nghĩa, ...

d. Khoa học kỹ thuật:

- Đạt được nhiều thành tựu trong lĩnh vực Toán học, Thiên văn học, Y học, ...
- Có nhiều phát minh lớn: Làm giấy, kĩ thuật in, la bàn, thuốc súng, ...

e. Kiến trúc:

- Nhiều công trình kiến trúc nổi tiếng: Vạn lý trường thành, Cố cung Bắc Kinh, ...

Bài tập trắc nghiệm:

Câu 1. Chế độ phong kiến Trung Quốc bắt đầu từ thời nào?

- A. Nhà Hạ. B. Nhà Hán. C. Nhà Tần. D. Nhà Chu.

Câu 2. Những tiến bộ trong sản xuất đã tác động và làm cho xã hội Trung Quốc thay đổi như thế nào?

- A. Giai cấp địa chủ xuất hiện. B. Nông dân bị phân hóa.
C. Nông dân nộp hoa lợi cho địa chủ. D. Giai cấp địa chủ và nông dân xuất hiện.

Câu 3. Bốn phát minh kĩ thuật quan trọng nhất của người Trung Quốc là

- A. luyện sắt, làm men gốm, la bàn, thuốc súng.
B. luyện sắt, đúc súng, thuốc súng, men gốm.

- C. giấy, kĩ thuật in, la bàn, thuốc súng.
- D. giấy, kĩ thuật in, luyện sắt, thuốc súng.

Câu 4. Quan hệ sản xuất chính được thiết lập dưới thời Tần – Hán là

- A. quan hệ bóc lột của quý tộc đối với nông dân công xã.
- B. quan hệ bóc lột của chủ nô đối với nô lệ.
- C. quan hệ bóc lột của lãnh chúa đối với nông nô.
- D. quan hệ bóc lột của địa chủ đối với nông dân lĩnh canh.

Câu 5. Chế độ ruộng đất nổi tiếng dưới thời Đường là

- A. Chế độ quân điền B. Chế độ tước điền C. Chế độ tô, dung, điệu D. Chế độ lộc điền

Câu 6. Đặc điểm nổi bật của chế độ phong kiến Trung Quốc dưới thời Đường là gì?

- A. Chính quyền phong kiến được củng cố và hoàn thiện hơn
- B. Kinh tế phát triển tương đối toàn diện
- C. Mở rộng lãnh thổ thông qua xâm lấn, xâm lược các lãnh thổ bên ngoài
- D. Chế độ phong kiến Trung Quốc phát triển đến đỉnh cao

Câu 7. Đặc điểm nổi bật nhất của Trung Quốc dưới thời Minh là

- A. Xuất hiện nhiều xưởng thủ công lớn
- B. Thành thị mọc lên rất nhiều và rất phồn thịnh
- C. Xây dựng hoàn chỉnh bộ máy quân chủ chuyên chế tập quyền
- D. Kinh tế hàng hóa phát triển, mầm mống quan hệ sản xuất tư bản chủ nghĩa xuất hiện

Câu 8. Chính sách thống trị của nhà Thanh đã gây ra hậu quả nghiêm trọng nhất đối với Trung Quốc là

- A. Chính sách thống trị ngoại tộc, làm cho chế độ phong kiến Trung Quốc ngày càng trì trệ
- B. Chính sách áp bức dân tộc, làm cho các mâu thuẫn xã hội ngày càng tăng
- C. Chính sách “bế quan tỏa cảng” gây nên nhiều cuộc xung đột kịch liệt với thương nhân châu Âu
- D. Làm cho chế độ phong kiến ngày càng suy sụp, tạo điều kiện cho tư bản phương Tây nhòm ngó, xâm lược Trung Quốc

Câu 9. Chính sách đối ngoại nhất quán của các triều đại phong kiến Trung Quốc là gì?

- A. Giữ quan hệ hữu hảo, thân thiện với các nước láng giềng
- B. Luôn thực hiện chính sách “Đại Hán”, đẩy mạnh xâm lược để mở rộng lãnh thổ

- C. Chinh phục thế giới thông qua “con đường tơ lụa”
- D. Liên kết với các nước lớn, chinh phục các nước nhỏ, yếu

Câu 10. Hãy liên hệ: Lịch sử Việt Nam chịu ảnh hưởng như thế nào bởi chính sách đó

- A. Có quan hệ bang giao hữu nghị, cùng phát triển
- B. Trở thành đối tượng xâm lược của tất cả các triều đại phong kiến ở Trung Quốc
- C. Trở thành đối tượng xâm lược của một số các triều đại phong kiến ở Trung Quốc
- D. Đất nước không phát triển được